

EEEH Dergi

Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat

Sayı: 119

Ocak2024

Editör: Burak Sarı

Yazım Denetimi: Gülcan Altun, Canan Çam Yücel

Web Sorumlusu: Kadir Ahıska, Ramazan Derin

Web Teknik Destek: Burak Sarı

Sosyal Medya Sorumlusu: Dilek Başar Açlan

Yayınlayan: Engelsiz Erişim Derneği

İletişim Bilgileri:

Web: <http://eeeh.engelsizerisim.com>

E-posta: eeehdergi@engelsizerisim.com

Facebook: www.facebook.com/eeehdergi

Twitter: www.twitter.com/eeehdergi

Youtube: www.youtube.com/channel/UCYxPXyFBI1mOlsPKTcuFafw

İçindekiler

Editörden.....	1
Yazabilme Hürriyeti	3
Birlikte Öğrenelim Miniğim-3.	7
Anaokulu Dönemi-1: Alışveriş Yapmak	10
Anne Sana Sürprizim Var	13
Göz Doktorları Mesleğin Sınırlarını Görmüyor.....	16
Önyargı Yamaçlarını Parçalamak.....	19
Gözetlenmek ve Gözetlemek Üzerine	22
Kime Saygı Duyulmalı?.....	25
Süt Kutuları ve İnanç Üzerine.....	26
WebPilot İle Web'i Daha Akılcı Tarayın	29

Editörden

Yepyeni bir yıldan merhaba sevgili okurlar. Geçtiğimiz günlerde körler için milat denilebilecek bir gelişmeyi dünya tarihine kazandıran Louis Braille'in doğum gününü geride bıraktık. Körlerin kendilerine özgü bir sistemle okur-yazar olmalarının yolunu açan Louis Braille, 04.01.1809'da doğmuş. Engelsiz Erişim Derneği 2024 yılı 4 Ocak'ını başka bir etkinlikle tarihe not düştü. Türkiye Noterler Birliği'nin ayrımcı uygulamasına bir tepki olarak kabartma yazı mektuplarını Noterler Birliği'ne gönderme kararı aldı ve tüm körleri bu çağrıya katılmaya davet etti. Bu gelişmelerden esinlenen Gülcan Altun, düşünmeden edememiş ve yazının insanlık tarihinde olan yerinden Louis Braille'e, oradan da kendine uzanan bir yolculuğa çıkmış. Yolda gördüklerini heybesine doldurmuş da gelmiş.

Aylak Adam ve Aylak Kadın artık konuk olmaktan çıkıp yazar kadromuza katıldılar. Bu ay bize kızları Mısra için erişilebilir hale getirdikleri bir kütüphane kitaptan birini tanıtmayı seçmişler. Çok da iyi etmişler. Kitabın adı da güzel, yazarı da. Okumadan geçmeyin bizce.

Başka bir kör anne Dilek Başar Açlan, kızı Ela Hipatya ile ilgili pek çok deneyimini paylaştı daha önce bizlerle biliyorsunuz. Ela Hipatya dergimizle birlikte büyüyen çocuklardan yalnızca biri. Artık okullu oldu. Rengarenk başka bir dünya açıldı önünde. Ailesi onun ilk okul heyecanını, yani ana sınıfı alışverişini nasıl halletti dersiniz? Yanıtlar Dilek'in yazısında.

Şimdi baktım da dergimiz kör annelerle doluymuş. Bunlardan biri de Nurşen Korkmaz. Onun da okula gönderdiği bir öğrencisi var yani. Ancak o artık bir ergen ve hayata dair farkındalığı daha fazla. Belki de ifade edebilme yetisi fazla. Neyse erişilebilirliğin farkında olmayan pek çok yetişkinin aksine, gelişmeler mutlu ediyor onu ve heyecanını annesiyle paylaşıyor. Ötesi Nurşen Korkmaz'ın yazısında.

Bir diğer anne Sevgi Mart Göcen. Ancak ne yazık ki Sevgi'nin bu ay paylaşacakları yukarıdaki üç anne gibi umutlandırıcı değil. Doktor olmak, toplum kodlarından kurtarmıyor insanı. Hele ki her şeyi tıbbi bakış açısıyla değerlendiren göz doktorlarıysa söz konusu olan. Detaylar Sevgi Mart Göcen'in anlatısında.

Önyargı bariyerleri her yerde, her zaman, herkes için olan bir şey. Ya onu parçalamak mümkün mü? Karşıdaki onu parçalamaya niyetli mi ki? Bunun yanıtı bulunabilir mi? Neyse bu sorular uzar gider ama Burak Sarı'nın sorgulamasını okudukça okuyasınız gelir.

Önyargılar o kadar hakim ki hayatımıza, karşıdakini salt engelliliği ya da etnik kimliğiyle görürüz çok zaman. Şeyma Büyükurvay Şatay, geçmiş yazılarından birinin başlığından yola çıkarak bu kavramı düşünmüş. Gözetlemek, dahası bizim sık sık yaşadığımız bir şey: Gözetlenmek....

Ötekileştirilmek bazen farkında olunmadan yaşatılıyor bize. Kendilerince iyi bir şey yaptıklarını sanıyorlar. Nasıl mı? Yanıt, Ecrinnur Aytekin'in yazısında.

Kör ya da gören hiç fark etmez, insanların çoğu bir işi yapmakta tek bir çözüme odaklanır. Oysa Noel Nightingale'in dediği gibi "Bir görevi yerine getirmenin genellikle birden fazla yolu vardır. İşin püf noktası, öyle ya da böyle, bunu yapabileceğimize inanmaktır." Daha başka neler mi anlatıyor? Ali Çolak çevirisiyle okuyabilirsiniz.

Yeni yılın ilk sayısında sizlere göstereceğimiz bir bilişim çözümümüz de var elbette. Sarper Arıkan kaleminden üstelik. Dev bir bilgi denizi olan interneti WebPilot ile taramanın detaylarını anlatıyor bizlere.

Onuncu yaşımıza merhaba demeye ramak kaldı. Biz taşı tarağı topladık ve bomba gibi gelişmelere gebe şubatı hazırlamaya giriştik. Haberiniz olsun.

Editörden tanıtımı yazarı: Gülcan Altun

Engelsiz Erişim Derneği

Yazabilme Hürriyeti

Gülcan Altun

guleycane@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Bildiklerini unutmamak üzere garantiye almanın yoludur yazı. Üstelik bu sayede başkalarıyla iletişim kurabilir ve geleceğe bugüne dair not iletebilirsiniz onunla. Bundandır ki yazının bulunmasıyla birlikte tarih çağları iki dev gruba ayrılır. Tarih öncesi ve tarih çağları olarak. Yani tarih, yazının icadıyla başlar.

TDK'nin elimde olan eski tarihli Büyük Türkçe Sözlüğünde yazı tanımlarından ilk madde şöyle: "Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazmak işi." Wikipedia sitesinde ise "Yazı; ağızdan çıkan seslerin, fikirlerin ve görüşlerin mimik yardımı olmaksızın iletilmesini sağlayan, insanlar tarafından bulunan belirli işaret ve işaret sistemleri" olarak tanımlanmaktadır.

Yazı ile kendini ifade etmek herkesin kendine özgü bir durumdur. Bu kendileri çoğalarak toplumu ve kültürleri oluşturur. Bu kültürün de bir yazı şekli olur. Mesela Sümerler "Çivi Yazısı" denen bir sistemle tarihe damgalarını vurur. Mısır uygarlığı ise "Hiyeroglif Yazısı" denen resimlerle ifade etmişler geleceğe kayıtlarını. Bu temeller üzere harfler ve alfabe sistemleri gelişmiş bildiğiniz üzere.

İnsanlık var olduğu sürece farklılıklar da vardı elbette. Körler, sağırlar, sakatlar, siyahlar, çekik gözlüler vs. çeşit çeşitler. Düşünceler yazı denilen bir sistemle taş, toprak kaplara, kil tabletlere metale veya kağıda döküldü coğrafyasına veya çağlara göre. Oysa kör insan dokunarak okuyabilirdi. Kafasındakileri elleriyle hissedebileceği şekilde yazmalı ve yine aynı şekilde okumalıydı.

On dokuzuncu Yüzyıla gelene dek insanlar arasında okuma-yazma bilenlerin oranı muhakkak çok daha azdı. Bu sebeple körler anlatılanları aklında tutup aktarmakta diğerlerinden çok da farklı durmuyordu. Belki de bu yüzden bin sekiz yüzlü yıllara değin körlerin yazı diline dair pek bir şey bilinmiyor ya da ben bilmiyorum. Toplumların okur-yazarlığı arttıkça, kafasında

ışık yanan körler okumak ve kitaplarla genişleyen dünyada yer bulmak istediler. Bunlardan biriydi Louis Braille.

Louis Braille'in (1809-1852) yaşamını konu alan bir kısa film varmış aslında. 1998 Kanada yapımı çok eski bir film. Ancak bugüne değin Türkçe dublajı yapılmamış ne yazık ki. Film "SEBEDER Tartışmaları" adlı Google grubunda Engin Yılmaz paylaşımı ile öğrendim. Çok ilgimi çekti. Engin biz İngilizce bilmeyenler için filmi ElevenLabs sistemi aracılığıyla yapay olarak Türkçe dublajlı hale getirmiş. Bu sözüne ettiğim versiyonunu GETEM'DE BULABİLİRSİNİZ.

İlk kör olduğum zamanlarda vizyonum görece iyiydi. Ortaokul birinci sınıftaydım. Annem ders kitaplarımı büyütterek fotokopi çektiriyordu. Ben kah bu şekilde kah büyüteç yardımıyla okumaya çalışıyordum. Uzun süre bakınca yazılanlara, harfler bulanıklaşıyor ve birbirine giriyorlardı. Tahtayı göremiyordum mesela. Bunu hatırlıyorum. Sınavlarda ise soruları öğretmenlerim okuyor, ben yanıtları kağıda yazıyordum. Hiç unutmuyorum. Tarih dersiydi ki ben bu dersi çok severdim. Bir soruyu yanlış yaptığımı, yazdıktan sonra hatırladım. Oysa yazdıklarımı okuyamıyordum ki silip doğrusunu yazayım. Sanırım utanıp öğretmenime söyleyememiştim. Niye utanıyorsam? İşte benim ve ailemin kör olma sürecindeki yalnızlığının en basit eserlerinden biri bu.

Ertesi yıl ve sonrasında körlüğüm gitgide arttı. Artık sadece dinleyerek dersleri yapabiliyordum. Sınavlarda da ya sözlü oluyor ya da bir başka öğrenci desteğiyle sınav verebiliyordum. Oysa babamın teklifini değerlendirip ortaokulda körler okuluna gitmiş olsaydım, belki de lise hayatı benim için daha verimli geçebilirdi. Zira en azından kendi yazı dilimle notlarımı tutabilir, dilediğimce çalışabilirdim. İngilizce dilini daha kolay öğrenebilirdim belki de. Matematikteki kavramlara hakimiyet de cabası.

Bin dokuz yüz doksan yazında ailem kabartma yazıyı hiç değilse temel düzeyde öğrenebilmem için körler okulunu araştırmış. O yıl bana yakın olan Bornova Aşık Veysel Körler Okulu tadilatla olduğundan, Ankara Aydınlık Evler Körler Okulu'na gittim. Gerçi kursun amacı, diploması olmayan körlere ilkökul diploması vermektir. Ben ve birkaç öğrenci daha vardı

kabartma yazı öğrenmek isteyen. Harfleri ve basit düzey birkaç kısaltmayı öğrendik bu kursta. Sonrasında bu yazı dilini daha iyi bilen körlerin desteği ve kendi çabalarımla kısaltmaları ezberledim.

Kendimi özgür hissetmem, sahip olduğum sayısız kaseti kimseden destek almadan ayırt edebilmek oldu. Eskiler bilir. Benim gençlik yıllarımda CD denilen yuvarlak cisimler dahi yoktu. Kaset adı verilen, kırk beşlik, altmışlık ve doksanlık sarımları olan, içinde kasetçalar döndükçe dönen bant sayesinde kayıt edilen verileri çalan şeyler vardı. Biz körlerin icabında yüzü hatta kimi zaman yüzleri aşan kasetleri olurdu. Dersler, kitaplar veya müzik kasetleri gibi. Ben kabartma yazı ile tek tek hangisinde ne var bilebiliyordum. Aksi takdirde her seferinde bir göreni yanımda sürüklemek ve her birini onun sabrını zorlayarak sormak ve gruplara ayırmak zorundaydım. Kullanırken de yine aynı süreci yaşamamak için azami dikkat göstermek gerekliliği de ayrı bir dert.

Kendimi özgür, mutlu ve güvende hissettiğim başka bir nokta ise günlük tutabilmektir. Kabartma yazıyı bilmediğim dönemde özellikle Türkçe öğretmenimiz sınıf arkadaşlarıma sürekli günlük tutmalarını öğütüyordu. O zamanlar bu çeşit gençlik kitapları revaçtaydı. Özeniyordum onlara. “Kasetlere kaydedebilirsin” diyebilirsiniz. Ancak o zamanlar boş kasetlere ulaşmak hem zor hem pahalıydı. Üstelik biz körlük mücadelesinde ailece yalnız olduğumuz, şehre uzak yaşadığımız için o yıllarda kaset teknolojisini bile bilmiyorduk. Ben lisedeyken arkadaşlarımın defterlerini eve getirirdim ve annem ile babam onu benim defterlerime geçirirlerdi. Sınav zamanları da okurlardı. Annem hem ev işleriyle uğraşır hem işte çalışır ve hem de benim bu işime bakardı garibim. Bir gün kafasını kaldırdı ve “Biz bunları tek tek böyle yazana kadar kasetlere okusak ya” dedi. İşte benim kaset serüvenim böyle başladı. El yordamıyla yani. Nerede kalmıştık? Kabartma yazıyı öğrenip geliştirdikten sonra tüm içimde kalan günlük hevesimi adeta kustum. Sayfalarca yazdım yazdım. O günlerden kalma günlüklerim hala durur. Hem ses olarak kaydetmenin tadı başka, sözcük sözcük anlatıyı işlemenin tadı bambaşka.

Bir gün sanırım radyo dinlerken duyduğum bir haber tüylerimi diken diken etmişti. Pakistan'ın uzak bir köşesinde bir kör, sırf Kuran-ı Kerim'i okuyabilmek için kendine özgü bir kabartma yazı geliştirmişti. Sonra Türkiye'deki körlere de bu işi yapanlar olduğunu öğrendim.

Kabartma yazı okuyabilme becerim çok iyi olmamasına karşın "Ben de öğrenmeliyim" dedim. Kurslara katıldım. Eğitim hayatını kabartma yazı üzerinden tamamlayan bir kör kadar hızlı olmasa da kendimi tatmin edebilecek denli hızla okuyabiliyorum şimdilerde. Bilenler bilir. İslam Alfabesinde aynı gibi görünen ve fakat farklı olan harfler vardır. Mesela "h" gibi. İşte kabartma Kuran okuyabilen bir kör bunu ayırt edebilir. Bu bile bana göre her şeye değer.

Braille Alfabeti bir kültürdür. Bir grup insanın kendini ifade etme şeklidir. Tıpkı Latin Alfabeti gibi. Tıpkı Japon Alfabeti gibi. Tıpkı bilmeyenin okuyamayacağı tüm diğer alfabeler gibi.

Wikipedia sitesinin faydalandığım bağlantısı:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Yaz%C4%B1_tarihi

Birlikte Öğrenelim Miniğim-3.

Ayşe-Turgay Gümüş

sevgiozgurluktur@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

“Hoh hoh hooooh!” diye başlayıp Noel babacılık oynasak goygoy mu sayılır ki acep sevgili okur? O huysuz editör kızabilir. Azıcık Mahmut Hocalık var da arkadaşta ayıptır söylemesi. Neyse, ciddi olalım ve bu kez heybemizde önerilmek üzere bir çocuk kitabı ile geldiğimizi söylemekle başlayalım.

Neler gelir aklınıza okul öncesi çocuklar için okunacak kitapları düşündüğünüzde? Naif, yumuşacık, sıcacık olsun mu mesela? Çizimleriyle çocukları cebetsin mi? Dramatize etmeden doğruyu gösterebilir mi? “Evet evet, tam da böyle bir kitap hayal ediyoruz” dediğinizi duyar gibiyiz. O zaman tanıştıralım sizi Feridun Oral’ın “ Farklı Ama Aynı” isimli kitabıyla.

Hazır daha yeni 3 Aralık’ı geçirmişken bu kitabın uygun olacağını düşündük. Kitap, Yapı Kredi Yayınları’ndan çıkmış. İlk baskısı Ocak 2015’te yayınlanmış. Yayınlandığı ilk sene Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği’nin düzenlediği “yılın kitapları” kategorisinde “yılın resimli öykü kitabı ödülü”nü almış. Karton kapak ve sert kapak seçenekleriyle satılıyor şimdilerde. Biz sert kapak olanlardan almıştık.

Farklı Ama Aynı; bir çobanın otlattığı sürüdeki keçilerden birinin doğurduğu keçi yavrusunun ön bacaklarının yeterince gelişmediğini fark etmesiyle başlıyor. Çoban bir süre onu, sürüsünü otlatmaya götürürken heybesine koyarak götürüyor. Diğer arkadaşları otlarken minik oğlak da yaptığı sevimli taklitlerle arkadaşlarını eğlendiriyor. Günlerden bir gün, çoban minik yavruya bakarak yere bir şeyler çiziyor. Sonra ağaç dallarından ona bisiklet gibi bir yürüteç örüyor. Böylece minik oğlak, işte bu yürütecin yardımıyla yürümeye başlıyor. Metnin bizi etkileyen kısımlarından biri; o keçi yavrusunun büyüüp yavrular dünyaya getirmesinden sonraki cümleydi galiba: “Biri siyah, biri beyaz iki yavru doğurdu. Annelerinden farklı ama aynıydılar.” Üstüne bir cümle daha etmeden tam tadında bitiriyor yazar kitabı. Biz bu kitabı okurken

Mısra'yla da farklılıklara dair minik sohbetler edebiliyoruz. Eminiz, sizler de bu kitap aracılığıyla şahane sohbetler edebilirsiniz miniklerle.

Bu kitabı anlatırken kitaba dair eleştirilere şöyle bir göz atalım dedik ve şöyle bir yorum bulduk: “Feridun Oral tarafından yazılan ve çizilen *Farklı Ama Aynı* kitabı, engelli olarak dünyaya gelen bir oğlağın öyküsü üzerinden çocukların empati duygularını geliştiriyor. Kendisinden farklı olana saygı duymalarının ve yardımlaşmanın önemini vurgulayarak farkındalık oluşturuyor.”

Hiç böyle düşünmedik biz okurken. Ne empatiden dem vuruyor, ne de yardımlaşmadan. Sadece çobanın yavru için düşündüğü “Erişilebilirlik sağlanırsa farklılıklar aynılaşıır” diyen çözümü görüyoruz. Empatiyi ima eden en küçük bir ibare bile yoktu. Yazık, yazar sakınsa da kitabının böyle söylemlerle aynı satırlarda yer almasından, engellilikle ilgili bu popülist söyleme maruz kalmaktan koruyamamış kitabını.

İzninizle biraz da kitabın yazarından söz etmek isteriz. Yazarımız hem yazar hem çizer. Kendi kitaplarını başkasına çizdirmiyor. Hayal gücü inanılmaz zengin bir adam. Masalcı dede gibi bir tarzı var kitap yazarken. Öyle bir şeyler öğretme kaygısı da yok. Bu da insanda samimiyetine dair güzel duygular uyandırıyor. *Farklı Ama Aynı*'da da aynı üslubu görebilirsiniz. Hiçbir şeyi göze sokmadan anlatıyor olayları. Gayet olağan bir akışta. Cümleleri çok tatlı ama çizimleri de şahane bir adam. Türk çizerler arasında yeri çok önemli. Ayşe İnan, Hüseyin sönmezay, Öykü Akarca gibi çizerlerin yanında yaşlı kalsa da hayal gücü dipdiri bir çizer ve yazar. Vallahi af buyurun ama hepsini de cebinden çıkarır hani. Feridun Oral çizimlerini; Sara Şahinkanat, Yalvaç Ural, Tarık Demirkan ve birkaç yabancı yazarın kitaplarında da görebilirsiniz. Keşke bir de sesini duyabilseydik ama mümkün değil maalesef. Deli gibi aradık yazarın herhangi bir videosunu Youtube'da, hiçbir yerde sesini duyamadık. Kalem Ajans'ı aradık, “Sadece sesini duymak istiyoruz” dedik, “Mail atın” dediler. Hiçbir sosyal medya aracını kullanmıyor. Ama şahane kitaplar yazıyor. Kedileri çok seviyor. Fotoğrafları hep kedili. Aslında yazara dair çok şey yazardık ama daha geniş araştırmayı size bırakalım dedik.

Kitaba geri dönecek olursak, 3-8 yaş çocuklarla keyifle okunacak harika bir kitap. Kaçırmanın bizce. Öyleyse yazımızı kitabın arka kapak yazısıyla bitirelim.

Arka kapakta şöyle diyor:

“Hayattaki engeller her ne olursa olsun;
Paylaşıldığında, aşılamayacak hiçbir engel yoktur.”

Bu nedenle, daha güzel bir dünya yaratmak için çocuklara bol bol kitap okuyalım. Aylak Gümüş çifti de şunu diyor her zamanki gibi: “Bizi okumaya devam edin anacım.”

Anaokulu Dönemi-1: Alışveriş Yapmak

Dilek Başar Açlan

dilek.basar55@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Birkaç aylık aranın ardından tekrar merhabalar. Okullar açıldı ve sizlerle Anaokulu deneyimlerimizi bir türlü paylaşamadım. Kreş sürecimiz kızım sekiz aylıkken başlamıştı ve kreş deneyimlerimizi de bebeklik döneminden itibaren paylaşmayı istemiş olsam da o dönemlerde burada yazı yazmadığım için treni kaçırmış olduk. Yeni bir okul ve yeni bir başlangıç yapmışken ufak ama yol gösterici olduğuna inandığım deneyimlerimi bu süreçleri yaşayacak ebeveyn arkadaşlarımla paylaşmak istiyorum.

“Erken çocukluk döneminde çocuklara ne verersen onu alır” denir ya, tam da bizler bunu yapmaya çalışıyoruz. Erken kreş dönemini savunduğum için bazı arkadaşarımdan olumsuz eleştiriler alsam da duygusal davranmak yerine eğitime bir yatırım olarak görüp sürece başlamak çok önemli diye düşünüyorum. Bizler ebeveyn olarak elimizden gelen ne varsa bu dönemde destekliyoruz ama okul ortamında öğrendikleri çok farklı oluyor çocuğun. “Güvenli bağlanma” dediler, kulak asmadım. Çünkü bu safsatanın çoğu zaman bizim ülkemizde koyulmuş bir kural olduğunu düşünüyorum. “Kural mı?” deseler ona da “Hayır” derim tabii ki. Sevdik, sarıldık ve oynadık. Bu üç adımı hep uyguladık. Güven bağımızın hiç kopmadığını net bir şekilde görebiliyoruz. Neyse bu “Kreşe göndermeli miyim yoksa çocuğuma kötülük mü yapıyorum?” kısmı için biraz girizgah oldu.

Kreş dönemi bitti ve artık çocuğumuzun ilkokula da gidebileceği bir okulun ana sınıfında devam edebileceği bir eğitim kurumu araştırmaya başladık. Çalışma saatlerimize de uygun olan bir okulu bulduk ve çocuğumuzun kaydını yaptırдық. Ana sınıfı olduğu için heyecanlıydık ama az çok alışkın olduğumuz bir sistem olduğu için de rahattık. Okula gittiğimizde önce sınıfta bir tanışma seremonisi oldu. Öğretmen yıl boyunca çocukların yapacakları etkinlikler için kullanacakları ve almamızı istediği bir kırtasiye alışveriş listesi dağıttı bizlere. Daha önceden kreşyken boya kalemleri falan almamızı istemişlerdi ama kullanacakları malzemeleri okul temin ettiği için uzunca bir liste elimize hiç gelmemişti. Öğretmen listedeki ihtiyaçları almamızı ve tüm malzemelerin üzerine çocuğumuzun adını yazıp etiketlememizi istedi. Burada okulun size

vereceği tüm belgelerin dijital formatını talep etmeniz çok iyi olur. İlk zamanda bunu yapamasak bile ileri ki günlerde talep edelim diye öneririm. Biz listeyi aldık ve kırtasiyeye gitmeden önce listede yazılı olan ne varsa kendim not ettim. Kırtasiyeye gittim ve aldığım ne varsa telefonumdan da kontrol ettim. Alışveriş kısmını tamamlamıştım. Sıra etiketlemeye gelmişti. Braille olarak etiketleyebilirdim ama okulda buna ihtiyaç olmadığı için mürekkep yazı şeklinde etiketleme yapmak yeterli olacaktı. Kendimiz yazmayı biliyorsak güzel ama bilmiyorsak ya da “Daha kolay bir yöntemi yok mu bu etiketlemenin?” de diyebiliriz. Evet, varmış ve biz de hemen uyguladık bu yöntemi. Eşimin mahalleden bir arkadaşı kırtasiyede çocuğun isminin yazdığı bir etiket baskısı hazırladıklarını söylemiş. Bir tane A4 kağıdında küçük küçük etiketlerde çocuğumuzun ismini yazıyorlarmış, daha doğrusu yapıyorlarmış. Biz de yaptırдық. Yaklaşık 50-60 tane etiket vardı kağıtta. Kağıttan etiketleri çıkartıp tüm kalemlerine, boyalarına, hamurlarına yani tüm malzemelerine tek tek yapıştırdık ve hepsini etiketlemiş olduk. Artan etiketleri de poşetine koyup okula götürdük ihtiyaç olur diye. Basit bir yöntemdi ama bence iş bitiriciydi. Bazen bulduğumuz küçük ama hayatımızı kolaylaştırıcı ipuçlarını keşfedip kullanmak güzel oluyor. Konfor sağladığını düşünüyorum küçük ipuçlarının. Böylece ilk başta bazılarımızın gözünü korkutabilecek bu alışveriş serüvenimizi de tamamlamış olduk.

Evimizde de çocuğumuzun kalemlerini yenilemek istiyorsak işte o zaman kendimiz için Braille etiket yaparsak güzel olur. Etiketleme cihazınız varsa tüm malzemelere yapıştırıp cihazı üzerine tutup kalemin rengini kendi sesimizle kaydedebiliriz ya da tek tek Braille olarak yazıp yapıştırabiliriz üzerlerine. Bizim evde o kadar çok kalem var ki yaz yaz bitmez. Teknolojinin nimetlerinden faydalanmaya devam ettik ve “Danış” görüntülü destek hattını aradım ve tüm kalemleri renk renk ayırdım. Aynı renkten birden fazla kalem vardı elimizde. Tüm renkleri ayırıp lastikle birleştirdim. Braille yazıp lastiklere yapıştıracaktım ama tembellik yaptığımı itiraf edebilirim. Ayırdığım her kalemden bir tane alıp kalemliğe koydum. Böylece kullanacağımız tüm renklerden birer tane kalemlikte yeterli oldu. Şimdilik gerisini başka kutuya koyup kaldırdık. En lazım olan kalemler 12’li kuru boya kalemi, keçeli kalem ve kurşun kalem oluyor. Keçeli kalemler kapaklı oldukları için ayırt etmek çok kolay. Kuru boya kalemleri ve kurşun kalemlerinin de yapıları farklı oluyor. Öğrendikten sonra onları da ayırt etmek kolay. Aslında çocuğumuz biz bunları yapmasak bile renkleri falan bildiği için o kalemleri kendisi buluyor zaten. Okulda da sürekli kullandıkları için artık her şeye hakim oluyorlar. Ben de bir ebeveyn

olarak bu süreçte kendi yöntemlerimi bulup uygulamak ve emek harcamak istediğim için bu kadar ilgileniyorum.

Tüm bu süreçlerde çocuğumuzla kurduğumuz bir ortak dilimiz olmalı. En baştan kendimizi dahil edersek gerisi kendiliğinden geliyor. Bir de çocuğumuzla bu bağları da güçlü tutmamız lazım. Bizim de tüm sürece hakim olduğumuzu görmesi, onun da bizlere taleplerini kolayca iletmesini sağlar. “Yapabilir miyiz acaba?” diye çekinenler hala varsa elimden gelen desteği vermeye çalışırım. Tüm bunları yaparken inanın yanımızda hiçbir gören yok ve hepsini iki kör ebeveyn olarak yapabiliyoruz. Teknolojiyi sonuna kadar kullanıp sonuca ulaşıyoruz.

Bir sonraki yazımda ödev yapma sürecimizden bahsedeceğim. Herkese keyifle, sağlıklı, erişilebilirliğin her daim hayatımızda olacağı ve erişilebilirlik mücadelemizde bolca kazanımlar elde edebileceğimiz güzel bir yıl diliyorum.

Anne Sana Sürprizim Var

Nurşen Korkmaz

nsunarkorkmaz@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Pazartesi sabah oğlum aradı ve “Anne okula gelir misin?” dedi. Telefonum çaldığında kimin arayacağını daha telefona bakmadan biliyorum çünkü oğlum aradığında onun sevdiği bir melodiyi zil sesi olarak atamıştım. Okulda telefonları ortak bir kutuya koyuyorlar ve okul bitmeden alamıyorlar. Bu nedenle merak ettim ders zamanında neden aradı, olağanüstü bir durum mu var, biraz panik yapıp heyecanlandım. Sesi gayet iyi geliyordu, içim ferahladı. “Anne okula gelir misin?” dedi. “Neden, bir şey mi oldu?” diye sordum. “Sana bir sürprizim var anne, okula gelince göreceksin” dedi. “Şimdi idareden izin almam gerek, çıkışa doğru gelsem olur mu?” diye sordum. “Hayır anne, şimdi gel, lütfen gel hadi. Sürprizim var, bekliyorum seni” dedi. “Tamam, geliyorum” dedim ve idareden izin alıp iş yerimden çıktım.

Sürprizin ne olduğuna ilişkin bir tahminim vardı, “Acaba olabilir mi?” diye düşünerek büyük bir merakla okula doğru yola koyuldum. Birkaç gün önce bir sohbet arasında okula kılavuz yol yapılacağını söylemişti oğlum. Okulda görme engelli bir stajyer öğretmen olduğunu da yine başka bir sohbet arasında söylemişti. Sıradan bir şey mi olarak görüyor bilmiyorum, öğretmenle ilgili pek detay vermemişti. Aslında okulda olup biteni öyle pek anlatmıyor, çok önemli olmadıkça. Okula vardığımda beni güvenlik görevlisi karşıladı. O sormadan ben söyledim neden geldiğimi, “Oğlum aradı, “Anne sana bir sürprizim var” dedi. Bu nedenle geldim” dedim. Bilgisi yok gibiydi. Bilemedi tabii. “Kaçınıcı sınıfta, şubesi ne?” gibi sorular sordu. Söyledim ve “Okula kılavuz yol mu yapıldı?” diye sordum. “Evet, kılavuz yol yapıldı okulun içine” dedi güvenlik görevlisi. “Bildim” dedim içimden. “Peki, bahçeye de yapılacak mı?” diye sordum. Bilgisi olmadığını söyledi. “Girebilir miyim içeri, incelemek istiyorum. Oğlumun sürprizi bu olabilir” dedim. “Tabii” dedi. Binaya doğru yürürken sanırım beden dersindeki öğrencilerdi, koşup yanıma geldiler. Beni merdivenlere değil rampaya doğru yönlendirdiklerini fark ettiğimde “Çocuklar, rampa özellikle tekerlekli sandalye kullananlar için yapılıyor. Ben merdivenlerden çıkacağım” dedim. Merdivenlerden çıkıp binanın içine girdiğimde beni kılavuz yol karşıladı. “İşte oğlumun sürprizi bu” dedim. Sevgili okurlar gerçekten çok mutlu oldum. Oğlumun böyle bir gelişmeyi bana sürpriz olarak haber vermesi o

kadar mutlu etti ki, kelimelerle anlatabileceğimi sanmıyorum. Hemen merakla incelemeye başladım. Nerelere kadar götürüyor, sınıflara kadar gidiyor mu, takip etmek kolay mı? O sırada nöbetçi öğretmen olsa gerek, beni asansörlere yönlendirmeye çalıştı. Yukarıya çıkmak istediğimi düşündü sanırım. “Hocam, ben bu kılavuz yolu incelemek istiyorum. Yukarı çıkmayacağım” dedim. Sonra sordum, “Hocam, kılavuz yol sadece asansöre mi götürüyor?” “Evet” dedi. Koridor boyunca takip etmeye çalıştım ama devamı olmadığını fark ettim. Oğlumun sınıfının ikinci katta olduğunu biliyordum. Merdivenleri kullanarak ikinci kata çıktığımda oğlumla karşılaştım. Ben aşağıda kılavuz yolu incelerken zil çalmış, teneffüs başlamıştı. Oğlum “Anne sürprizimi beğendin mi?” diye sordu. Oğluma sarıldım ve “Evet, çok beğendim. Çok teşekkür ederim, harika bir sürpriz bu” dedim. “Keşke bütün okullara hatta bütün binalara yapılırsa.”

Gerçekten de çok beğenmiştim. Beğendiğim şey kılavuz çizginin mevcut hali değil, bu sürecin başlatılmasıydı. Daha çok eksikler vardı ama olsun, bu önemli bir adımdı. Oğlumla sohbet ederek ikinci kattaki kılavuz yolu birlikte inceledik. Burada da kılavuz yol sadece asansöre ve bir de idarecilerin odasına kadar yönlendiriyordu. Asansörde Braille etiketlerin bulunup bulunmadığını sordum. “Yok anne, henüz oraya yapılmadı. Sınıfların kapılarında da şube isimleri Braille yazmıyor” dedi.

Sonra hem teşekkürlerimi hem de eleştirilerimi iletmek için oğlumla birlikte Müdür yardımcısının odasına doğru yöneldik. Kapıyı çalıp içeri girdik. “Hoş geldiniz” diyerek karşıladı müdür yardımcısı bizi. “Hocam, oğlum aradı ve “Anne sana bir sürprizim var” diyerek beni okula çağırdı. O nedenle geldim. Kılavuz yol yaptırmışsınız, görmem için çağırmış beni okula. Emeğinize sağlık, çok güzel olmuş” dedim. Müdür yardımcısı da “Teşekkür ederim. Görme engelli bir öğretmen adayımız var. Onun talebi üzerine yaptırдық” dedi. “Bazı eksiklikler var hocam, söylemek isterim” dedim. “Tabii, lütfen söyleyin. Zaten daha başlangıç aşamasındayız. Ben de not alayım” dedi. Kılavuz yolun sadece asansöre ve idarecilerin odasına kadar götürdüğünü, merdivenlere de götürmesi gerektiğini söyledim. Müdür yardımcısı, “Öğretmenimiz müzik öğretmeni, oraya giden kılavuz yol da yaptırдық” dedi. Bu kadar basit düşünmüş olması beni çok şaşırtsa da belli etmedim. “Hocam, farklı branşlardan da görme engelli öğretmenler bu okula atanabilir. Kılavuz yolları bütün sınıflara yapmak gerek. Sınıfların kapılarına şube isimlerini Braille olarak yazmak iyi olur” dedim. Braille Alfabesinin ne olduğunu

sordu ve bunları not aldığımı söyledi. “Hocam, eksiklikler olsa da çok önemli bir gelişme. Tekrar çok teşekkür ederim” dedim. “İhtiyaç olursa elimden gelen desteği veririm” dedim ve müdür yardımcısının odasından ayrıldık.

Müdür yardımcısı çıkışa kadar bana eşlik etti. Bu sırada ders zili çaldı ve oğlum sınıfına, ben de asansöre yöneldim. Bu defa asansörü tercih etmemin farklı bir nedeni vardı, orada sesli sistem var mı diye bakacaktım. Müdür yardımcısıyla birlikte asansöre bindik. Ayrıca kaçınıcı katta olduğumuzun bilgisi sesli olarak kulağıma gelmeyince, bunun da önemli bir eksiklik olduğunu söylemeyi unutmadım. Çıkışta müdür yardımcısı da bana tüm bu geribildirimlerim için teşekkür etti ve okuldan ayrıldım.

İçim kıpır kıpırdı. Kendimi çok mutlu hissediyordum. Evet, kılavuz yol önemliydi ama beni asıl mutlu eden şey oğlumun heyecanıydı. Kılavuz yol haberini bana sürpriz olarak verme isteği ve planı çok güzeldi. Sürprizini çok beğendim canım oğlum, çok teşekkür ederim. Yeni yılda benim de sana bir sürprizim var, bakalım beğenecek misin?

Göz Doktorları Mesleğin Sınırlarını Görmüyor

Sevgi Mart Göcen

sevgi.mart@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Merhaba sevgili dostlar. Bu ay sizlerle kişisel bir deneyimimden yola çıkarak “sağlamcılık” kokan tıp dünyasını biraz evirip çevirelim istedim.

Aralık ayı içerisinde oğlumu göz doktoruna götürdük. Doktor kontrolleri yaptıktan sonra kök hücre tedavisi önerdi. Doğal olarak risklerini sorduk. Bize verdiği cevap: “Zaten görmüyor, daha ne olabilir ki” oldu. Ben ısrarla sorumu yineleyince, “Söyledim ya, zaten görmüyor, daha kötü ne olabilir? Kaybedecek neyiniz var ki? Kök hücre tedavisine alalım” şeklinde bir açıklama yaptı. Öyle ya, oğlum zaten az gören bir çocuk. İşte efendi efendi tedaviyi deneyelim. Zaten görmüyor, değil mi? Başka ne kaybedebiliriz. Neden fazlaca sorguluyoruz? Bozuk olanı tamir ettirip hayatımıza devam edelim. Ama o bozuk düzelerken başka şeyler de bozulursa, nasılsa onları da düzeltme imkanı var. Eh düzelmezse de zaten bozuktuk, çok dert edecek bir şey yok. Biz yeti farklılığı olan bir ebeveyniz. Yeti farklılığının düzeltilmesi gereken bir bozukluk olmadığı bilincindeyiz. Yeti farkı esas alınarak yapılacak düzenlemelerle bireyin hayatını erişilebilir biçimde devam ettirebileceğinin; kişiliğinden gelen tüm özellikleri, yetenekler, aldığı eğitim ve edindiği tecrübe ile kendisi ve çevresindekiler ile toplum için maksimum faydayı üretebileceğinin farkındayız. Çocuğumuzu en doğru bildiğimiz biçimde yönlendirebileceğiz. Ancak o doktorla muhatap olan birçok ailede böyle bir farkındalık söz konusu değil. Yeti farklılığını hayatın sonu olarak görüp çaresizlik içinde kıvranıyorlar. Önlerine bir imkan sunuluyor. Süslü kutular içinde ve onlar için altın tepside. Aile gözü kapalı atlıyor bu çözüme. Hem psikolojilerini hem ekonomilerini altüst edecek bir serüvene başlıyorlar. Ucu görünmeyen bir tünelde şarkılar söyleyerek hopluya zıplaya gidiyorlar. Ya tünelin ucunda onların hayal ettiği gibi bir ışık olmazsa ya da o ışık yanar ama başka ışıkları söndürürse, içine düştükleri çaresizlikle aslında hayatı dolu dolu yaşayacak bir insanın hayatını elinden alıyorlar. Hem kendileri hem de hayatı hakkında karar verdikleri insan için içinden çıkılmaz bir çaresizlikte bocalıyorlar. O insan biraz büyüüp kendi mücadelesini verene kadar kaybettiği zamanın hesabı ise kimseden sorulmuyor. Oysa, sözüm ona toplumu yönlendirecek olan tıp hekimi uygulamayı planladığı tedaviyi, bu tedavinin başarı oranını, tedavi sonucunda hedefledikleri sonuca

ulaşamazlarsa da bunun dünyanın sonu olmadığını; doğru yönlendirmelerle yeti farklı insanın hayatını idame ettirmesinin elbette ki mümkün olduğunu anlatsa o kadar çok insanın kayıp zamanı kurtulacak ve toplum kafası öyle değişecek ki bugün mücadelesini verdiğimiz birçok şey, biz uğraşmadan kendiliğinden gerçekleşecek.

Körlükle karşılaşmış her insanın başına gelen bir durumdu aslında yaşadığımız. Yıllardır göz doktorlarından, farklı muamele görmedik. Öyle ya, zaten görmüyoruz. Aldığımız eğitim, kişisel yeteneklerimiz, duygularımız, düşüncelerimiz, hayata dair beklentilerimiz, toplumda var oluş amacımız hep körlüğün etrafında ve önemli olan tek şey körlük. Diğerleri anlamsız çünkü biz körüz.

Önerdiği tedavi sonucu belki oğlumun genel sağlığı zarar görecektir. Belki geri dönülmez sorunlarla karşılaşacağız. Belki bu sorunlar sonucunda yaşam hakkı kaybolacak. Ama bunların hiçbir önemi yok çünkü o bir kör ve tamir edilmesi lazım. Onun alanı için de körlüğünün düzeltilmesi tek hedef. Kör birinin toplum hayatında sorunsuz yaşayabilmesi için alınması gereken erişilebilirlik tedbirleri, bireylere körlüğün sadece bir yeti farklılığı olduğunun anlatılması, yaşanan sorunların temelinde körlük değil, toplumun normallere göre düzenlenmiş olmasının yattığı, oğlumuzun küçük yaşta bağımsız hareket ve Braille öğretmek onu özgürleştirebileceğimiz gibi konular ise doktor bey için kuantum fiziği yakınlığında.

Evinizde bir elektronik eşyanız ya da arabanız bozulur ve tamirciye götürür ya da servis çağırırsınız. Tespit edilen arızaya göre “Bunun falanca parçasını değiştirmemiz lazım. Ama bu durumdan falanca sistemi de etkilenebilir” diye bir açıklama yaparlar. Ya da “Şöyle bir müdahalede bulunacağım ama bunu yaparken şurası da zarar görebilir” derler ve sizden onay isterler. Fakat söz konusu olan yeti farklılığı olan birisiyse, yapılacak müdahalenin yan etkileri hakkında herhangi bir bilgi vermeye gerek yoktur. Çünkü o kişi, toplumun “normal” kalıbının dışında bozuktur. Sistemi karıştıracak bir parçadır. Düzen içinde hata veren bir bölümdür. Dolayısıyla, bozukluğu düzeltilmezse sistem içerisinde olmasına da gerek yoktur. “Hedefe kilitlen ve uygula. Olursa sistemdeki bir sorun giderilmiş olur. Olmazsa da zaten çok önemli değil çünkü sistemi bozan bir parça ortadan kalkmıştır” mantığıyla yaklaşan anlayışa “tıbbi model” diyoruz.

Bireyin sahip olduğu yeteneklerle kendine ve toplumdaki diğer bireylere kazandıracakları, hayata dair beklentileri, yaşam hakkı, hayalleri, düşünceleri, kısacası bireyin birey olmaktan doğan özellikleri söz konusu yeti farklılığı olanlar olunca tamamen anlamsız hale geliyor. Öyle ya o kör, sağır, topal ya da otistik. Topluma ne kazandırabilir ki, nasıl hayal kurabilir, nasıl düşünebilir, nasıl hissedebilir? Çünkü o insan değil. Tıbbi deneylere konu edilebilecek kadar değersiz, toplumun sırtına bir yük, yaşamı boyunca harcayacağı oksijen bile dünya için bir kayıp. İnsanları tek yönüyle değerlendiren tıbbi model, bugün maalesef yasal düzenlemelerden toplum hayatına, iş yaşamından kültürel akımlara kadar her şeyin içine işlemiş. Kendini “normal” kabul edenler ki sadece toplumun çoğunluğunu oluşturdukları ve tüm yaşam onlara göre düzenlendiği için bu nitelemeyi yapmakta hak görüyorlar, yeti farklı olanların bir işi farklı yöntemler kullanarak yapabileceğini asla kabul etmiyorlar. Hele de bu insanlar tıp doktorlarıysa hastalığınız hakkında bilgi vermektan ilaçlarınızı nasıl kullanacağınıza, size uygulanacak tedavi sırasında neler yapılacağından bu tedavinin yan etkilerine kadar hiçbir konuda size bilgi verme ihtiyacı hissetmiyorlar. Çünkü siz onların gözünde bir insan değilsiniz. Bu bilgilendirmeyi de hak etmiyorsunuz. Tabii hangi işi yapıp yapamayacağınıza da karar verme yetkisi tanınmış bunlara. Harika bir eğitim aldınız, yetenekleriniz de çok iyi ama bir tıp doktoru sadece yeti farkınıza bakıp “Senden öğretmen olmaz” deme hakkını kendisinde bulabiliyor. İktidarın, biz olmadan bizim için aldığı kararlar sonucunda tıp doktorları küçücük bir çocuğun ileride hangi mesleği yapabileceğinden yetişkin bir bireyin nerelerde çalışabileceğine dair tüm değerlendirmeleri sadece sağlamcı bakış açılarıyla nitelendiriyor ve yönlendiriyor.

Elbette her zaman söylediğimiz gibi biz buradayız; o doktorların sağlamcı kalıplarını yıkmak, dünyaya eşitlik ışığını yakmak için. İnanmak istiyorum, bir gün o meşale parlayacak ve bu sağlamcı kafalar tek tek yok olacak.

Önyargı Yamaçlarını Parçalamak

Burak Sarı

Buraksari2014@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

2000'lerin ilk çeyreğini geride bırakmak üzereyiz. Sevinç mi kayboldu, yoksa onu göremeyecek kadar hayal gücümüzü mü yitirdik bilmem. Tek bildiğim, teknolojik dille ifade edecek olursak hayatımızı ziplenmiş hissetmek. Başka bir deyişle, yaşamın hücreleşmesi. Hayattan beklentimiz bu ay da bilmem ne varyantına yakalanmamak, zamlarla baş edebilmek ve yaşadığımız ayrımcılığın minimale düşmesi. Oysa her şey çok başka olacaktı 2000'lerde. Büyükler ne düşünürdü bilmem ama ben çok değişik bir dünya hayal ederdim.

Üzgünüm, bu şekilde değil ama makineleşmeyi de hayal ederdim. Birçok işi robotların yaptığını ve insanlığın mutluluk içerisinde yüzdüğünü. Tabii ortaokul çocuğu olarak bilmezdim üretim araçlarına kimin sahip olduğunu ve o mutluluğun bu sahip olmaya ya da olmamaya bağlı olduğunu. O yüzden hayalimin bir kısmı gerçekleşirken mutlulukla birlikte hayal gücümü de götürenin ne olduğunu büyürken öğrenecektim. Her şey elimizin ucunda olacaktı, huzur ve hayal gücü hariç. O zamandan itibaren anlamaya başladım, hayal gücünün insanın kendisi olması anlamına geldiğini. Anladım, bu halde olmamızın nedeni hayal gücümüzün törpülenmesinde. Hepimizin birbirinin kopyası yapılmaya çalışılmasında. Oysa bu, insanın doğasına aykırı. O nedenle yapay zeka bu konuda bizden başarılı. Onun hisleri yok ve taklit etmeye bizden daha iyi kodlanıyor. Ya biz? Bizim damarımızda kan var, zihnimizde düşünme kabiliyeti. Akıyor ikisi de durmadan. Yamaçlardan setler çekilse de önüne, kışkırtıyor bizi kendimiz olmaya. O yüzden okulda yaramaz çocuk, gençlikte serseri, hayatta baltanın bile bizi sap olarak kendisine yakıştırmayacağı canlılara dönüyoruz.

Oysa her insanın içinde dünyayı değiştirecek bir cevher vardır. Dünyayı da zaten böyle insanlar değiştirir. Sınıfın en çalışkan öğrencisi, çok efendi, genç falan değil. İşin kuralı bu zaten. Deha ile normal sevişmez pek. Yine de herkes tek tip olmak zorundadır ve bu iş okulda başlar. Her öğretmenin gözdeleri vardır mesela. O gözdeler hep birbirinin aynısıdır. Oysa sınıfın unutulmuş en arka sırasında, uyuduğu sanılırken bir keşif peşinde dünyaya açıyordur sınıfın en tembel çocuğu. Tek suçu başka donlara giremektir. En doğanın bu olduğunu düşündüğü için

belki.

Bugünlerde birbirinin aynısı insanları görünce hep onu düşünüyorum. Çünkü “Eğitilemeyenlerdendim.” Henüz ilkokuldayken Dünya Savaşları Ansiklopedisi okuturdum anneme. Hayata dair sorgulamalar yapardım. Evin her şeyini tamir ederdim ama okulda “çöptüm” adeta. Matematikten çakmaz, ders çalışmaz ve ders saatlerinde bağlama çalmaya kaçarım. Bildiğimde bile susardım. Çünkü bana ulaşmanın bir yolunu düşünecek hayal güçleri yoktu. Köreltilmiş hayal güçleriyle başkalarının bir hayal gücü olduğunu bile anlayamıyorlardı. Peki derdim ne? Bu dergi de bu rakı masasından fırlamış gibi deneme parçacıkları ne alaka? İşte zurnanın peşrevi tam da burada, varsa tabii! Sağlamcılık böyle bir şey. Çünkü zihinlerindeki “mükemmel insan” tahayyülüne uygun olmayan “eksik” onların gözünde. Çünkü kendimizleştiremediğimiz “sakat” bizim için. Hatta duyguları işin içine katmazsak sınıfın en silik çocuğuyla, bir engellinin gördüğü muamele benzerdir. İstisnalara haksızlık etmek istemem ama öyledir. Lise yıllarında en tembel kabul edilen kişi yakın arkadaşım. Öğretmen soru sorduğunda cevabı verirdik de yine inat eder yanıtlamazdı. Çünkü kimse ona giden yolu merak etmemiştir. Oysa tamiri en zor elektronik cihazları tamir ederdi. “O zaman gitsin tamirci olsun” diyecek sömürü sevdalılarının eline koz vermek için demedim. Tam tersi, o makul öğrencilerden daha geniş bir dünyası vardı. Ama herkes dış görünüşüyle değerlendirirdi. Hedefi de mütevazıydı, ulaştı sanırım. Tabii bu sefer hayatının başka alanlarında hayal gücüne yamaçlar örülmüştür. Bir yıl arayla aynı okulda ben benzer bir durumun ibretlik bir örneğini yaşamışım. Çoğu lise öğrencisinin uğraşmadığı, uğraşmaya yönlendirilmediği ve imkan bulamadığı şeylerle uğraşıyordum. Şiir dinletisi düzenlemek, konser vermek gibi. Peki, öğretmenimin gözünde neydim? Sınıfa soru sorduğunda cevap vermek için kendimi parladım. Söz hakkını koparabildiğimde bana sorduğu soru “Bugün günlerden ne?” oldu. Beni hatırlamaz ama şu yazıyı okusa, kendi yaptığını bile hatırlamayıp onu yapanı ayıplar muhtemelen.

Buna dair bir şeyler demek çok istiyordum. Bir yolculuk vesile oldu. Antakya’ya dayanışma için giderken araç bozulmuştu. Beklerken Gassan Kanafani’nin “Filistin’in Çocukları” isimli kitabına başladım. İlk öykünün ilk cümleleri, dergiye yazı konusu bulduğum hissini veriyordu. Bilin bakalım ne oldu? Öyküyü okurken uyku bastı. Uyumamaya direnerek ve anlamaya çalışarak bitirdim ama tabii uçtu çoğu. “Şansımı dönüş yolunda deneyeyim” dedim

ama adeta aracı döver gibi yağın dolunun altında aynı akıbeta uğradım. İşte şimdi satırlarımla kaynaştıracağım Sevgili Kanafani'yi. Öğretmenlik yaptığı dönemde kaleme aldığı bir öykü “Yamaç.” Hayal gücünün sınırlanmasına ve ikna olmadığı işi yapmak zorunda kalmasına bir isyan adeta.

Öykünün öğretmen kahramanı Hamdi'nin, müdürün kendisini aşağılamasına karşı içinden geçirdiği şu söz milyonların, milyarların hissidir belki: “Haftalığımızın sahibi diye ruhumuza da sahip olmak istiyor.” Şöyle geçirir Hamdi içinden öykünün başında: “Birinin insanların önünde dikilip durması ne kadar zor bir şeydi... Hem de ne için? Onlara bir şeyler öğretmek için. Sen kim olduğunu sanıyorsun? Şu sefil hayatın boyunca hiç kimse sana yararlı bir şey öğretmedi. Gerçekten de insanlara öğretecek bir şeylerin olduğunu mu sanıyorsun? İnsanın hayat hakkında bir şeyler öğreneceği en son yerin okul olduğuna hep herkesten fazla inanan sen, şimdi de kalkmış öğretmen olacaksın?” Hamdi'nin sınıfa girmesi ve kargaşa içerisinde bir çocuğun “Benim anlatacak bir hikayem var öğretmenim” demesi hayal gücüyle önyargının savaşının küçük bir anlatısı oluyor.

Babasının ayakkabıcı dükkanı olduğunu söyleyerek öyküsüne başlayan çocuk; zengin bir adamın sarayının tepesinin yamacında babasının çinkodan bir kulübede sadece kendisinin sığabildiği bir dükkanı olduğuna, babasının çalışırken gözüne iğne battığı ve tek gözünün kör olduğuna, saray hizmetçilerinin ayakkabılarının yapılması karşısında bu kulübeye göz yumduğuna ve babasına sürekli ayakkabı geldiğine dair bir kurgu anlatır. Çocuklar devamını ister. Çocuk ise saraydan her gün atılan çöplerin bir dağ oluşturduğunu ve babasının dükkanla beraber onun içerisinde kaybolduğunu belirtir. Hamdi, çocuğu müdürün odasına götürürken sorar: “Gerçekten baban öldü mü?” Çocuk, “Hayır, ölmedi. Hikaye bitsin diye öyle dedim. Bahar gelince o çekirdekler, kabuklar kuruyup hafifleşecek ve babam onları kaldırıp kurtulacak” der. Hamdi, “Bu çocuk bir dahi” diyerek müdüre anlattırır. Müdür dinler ve “Bu çocuk bir deli” der. Hamdi inatla çocuğun dahi olduğunu söyler ve çocuğun anlattığı hikayeye ortak olur.

Anlatmak istediğim bu kadar basit. Çocukların hayal güçlerini sınırlamadan, önyargıyla yaklaşmadan onları geliştirmek. Yoksa her yaştan, birbirinin aynısı insanlar olarak ziplenmiş hayatlarımızı sürdürmeye devam edeceğiz.

Gözetlenmek ve Gözetlemek Üzerine

Şeyma Büyükurvay Şatay

seymaurvay@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Yazın yayımlanmış bir yazının başlığını “Gözetilmek” diye koyduğum zamandan beri kafamda kelimenin farklı türevleri hakkında bir yazı kaleme almak var. Herhalde bu aralar o kadar türevinin türevi haller yaşadım ki, sonunda yazıyorum. Hem de çoğu zamanki gibi öyle yazıyı yetiştirebileceğim son günlerde değil de erkenden... Bence bu girişi biraz daha anlamlı bir hale getirmeliyim. Yazın erişilebilirliğin gözetildiği, dolayısıyla bir birey olarak benim gözetildiğim bir etkinlikteki deneyimime dair yazı yazmıştım. Başlığından dolayı da “gözetlemek, gözetlenmek” kelimeleri zihnimde dolaşmıştı. Boşuna değildi tabii. Çünkü beni sıkça gözetlerler, yani ben sıkça gözetlenirim. Şu an yazıyı yazarken bile gülüyorum yazdıklarına ama duygu ve düşüncelerimi ancak bu cümlelerle ifade edebilirim. Bir yanılısama olmasın. Sahiden ciddi bir konudan bahsediyorum. Bir iç dökme aslında. Sonra belki oturup literatür taraması yaparsam içimden geçenleri kuramsal olarak da anlamlandırmaya çalışırım.

Söz konusu engellilik olunca “engellilik” de o kişi için bir çatı kimlik görülüp başka özellikler göz ardı edilince kişisel alan, kişisel ihtiyaçlar, talepler ve hassasiyetler önemini yitiriveriyor. Bu konu karşımıza en çok engelli kişiye günlük hayatta yardım etmek ile ilgili çıkıyor. Sonra “yardıma muhtaç kişi” algısı pekişince eğitim, sağlık, ulaşım, istihdam, eğlence gibi her alanda kendini gösteriyor. Çünkü kişi hala engelinden ibaret.

Peki engelinden ibaret görülünce ne oluyor dersiniz? En başta bir bireyi engelinden ibaret görmek veya başka herhangi bir özelliğinden ibaret görmek, onu bir birey olarak görmemek demektir. Dolayısıyla o kişiyle ilgili duygu, düşünce ve davranış geliştirirken referansın o kişi değil de onu ibaret gördüğümüz özellikle ilgili birikimler olması demektir. Örneğin, dolmuşta giderken konuşmalarından ve görünüşünden çingene olduğu düşünülen birini ele alalım. Mesela boş yer varken onun yanına oturmamak, göz göze gelmekten kaçınmak ve doğrudan bir iletişim girişimi olursa yeni insanlarla tanışmaktan kaçınılmamasına rağmen çekinik kalmak. Bu örnekte çingene olan kişiyle ilgili hiçbir bilgi, tanışıklık yok ancak bazı kodlar nedeniyle otomatik davranışlar söz konusu. Elbette bunlar çingenelerin pis olduğu düşüncesi veya bundan dolayı iğrenme duygusuyla birlikte bir otomatik davranışa dönüşüyor. Mesela aynı dolmuşta

yolculuğunun sonuna gelmiş ve otobüsten inecek bir körü de düşünelim. Yerinden kalkıp kapının yanına yanaşp ayakta durmasından ve “Kaptan, inecek var” demesinden anlaşıldığına göre inecek. İşte o anda biri açılan kapıdan atlayıp kör kapının merdivenine adım atar atmaz kolundan sıkıca kavrayıverir. Bu davranış da körlerin günlük hayatın sıradan bir aktivitesini yardımsız gerçekleştiremeyeceği düşüncesi ve ardından gelen acıma veya merhamet duygusu ile gelişir. Çünkü kişiye özgü bir bilgisi yoktur ve engellilik çatısındaki mevcut birikimleriyle hareket etmeyi yeterli görmektedir. Bu pratiklik insana evrimsel süreçte doğa içindeki tehlikelerden hızlıca kurtulmak gereğinden kalsa da hala işimize geliyor. Mesele bunu değiştirebilmekte veya azınlık kimliklere karşı gelişmiş birikimlerimizi didikleyip güncelleyebilmekte.

Gözetlenmek ve gözetlenmeye tekrar dönersek, gözetlenen kişiyle ilgili yine bir çatı kimlik algısı ile karşılaşırız. Bireyin engellilik vasfı o anda ilk ve tek göze çarpanıdır. “O halde engellilikle ilgili birikimime dayanarak yardıma ihtiyacı olduğunu, hatta paraya ihtiyacı olduğunu düşünüp acıma veya merhamet duygusuyla yanaşmamda bir sorun olmayacağını düşünürüm.” Yanaşmaya gerek duymasam dahi “Yolda yürüyor, üstelik merdivenden takılmadan geçiyor, hatta durağı bastonuyla yoklayıp buluveriyor, kenarındaki çöp kutusunu da fark etti ve çarpmadan durağın önüne geldi, aman aman yola inecek, otobüsün kapısını nasıl da kolay buldu” diye izler; merak ve endişe, hatta hayranlık veya acıma duyar. Kişinin rahatsız olabileceği, fark edebileceği ihtimalleri söz konusu değildir; olsa da tolere edilebilecek bir öneme sahiptir. Sonuçta evet, kişisel alan vardır ve dokunulmazdır ancak anlaşılır ve içten bir merakla abartısız gözetleme sorun değildir ancak kişinin rahatsız olma ihtimalini yok sayarcasına olanı da, bir fiziksel müdahale olmasa da kişisel alan ihlalidir.

Gözetleyenin gözetlenene yönelik tutumlarını konuştuk fakat bir de gözetleyenin kendine yönelik bakışı var. Burada söylemeliyim ki, “gözetleyen” tanımını bireyi yok sayan yönüyle yapıyorum. İnsanların etrafı hakkında duyup duyulanması ve düşünmesi kendinden kaynaklanır. Önce kendi kimliğine olan duygu ve düşünceleri, sonra etrafındaki hangi veriyi nasıl değerlendirdiği ile gelişir. Kendisiyle ilgili üstünlük ihtiyacı evrenseldir. Herkes başkaları için de anlamlı, değerli olmak ister, isterim. Herkes bunun için çabalar, ben de... Yalnız, bu yolculukta bir sorun oluyorsa temel bir üstünlük arzusu başkaları üzerinde müktedirliğe dönüşür. İşte bu sorun; kişinin kendini başkaları içinde anlamlı, yeterli, değerli, hissetmediğinde, ki bu gayet insani bir haldir, bu duyguyla başkalarının daha kötü durumda olduğuna dair duygu ve düşünceler kurarak baş eder. Buna dönük davranışlarsa yanlış giden bir öz onarım sürecine

dahildir. Keşke kendi içsel yaralarımızı onarırken, boşluklarımızı tamamlarken, başkalarının bireyselliğine ve saygınlığına dokunmasak...

Kime Saygı Duyulmalı?[Ecrinnur Aytekin](#)

ecrinnuraytekin50@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Merhaba çok değerli okurlar. 2023 yılını da geride bıraktık. 2024 yılının daha eşit, erişilebilir ve engelsiz olmasını diliyorum.

Çoğumuzun bildiği gibi bulunduğumuz her ortamda bir veya birkaç kişi ya bize acır ya da bizleri yüceltme gereksinimi duyar. Hiçbir şey yapamazsa bir yakınımızı yüceltir. Bu tutuma benim tecrübe ettiğim kadarıyla öğretmenler tarafından derste sınıfın düzenini sağlamak için de başvuruluyor. Derste sınıfı susturamadıkları zaman ya da öğrenciler tarafından dinlenmedikleri zaman “Bana saygınız yok. Bari o arkadaşınıza saygınız olsun” gibi cümlelerle otorite sağlıyorlar. İsmimizi kullanma gereği bile duymuyorlar. Ne de olsa biz hepsinin ya arkadaşı ya da engelli kardeşleriyiz. Bu muamelenin amacıyla ilgili sabit bir sonuca varamadım doğrusu. Ya bir ajitasyonla sınıfı etkileyip bir süreliğine bile olsa sessizliği sağlamaya çalışıyorlar ya da kendilerine duyulmayan saygıyı farklı değerlendirdikleri kişi üzerinden elde etmeye çalışıyorlar.

Peki, hiç düşündüler mi acaba? Engelli kişi üzerinden otorite kurmaya çalışmak saygı duymaktan çok ilgili kişinin sıradan olma hakkını elinden alarak ona saygısızlık yapmak değil mi? Bu muameleyi uygulayan öğretmen, sınıfta beni saygı duyulması gereken, acınası ama yüceltilmezse de üzülen, hiçbir zaman onlarla eşit olmayan biri olarak gösterdiğinin farkında mı acaba? Ona duyulmayan saygıya bu şekilde mi ulaşacak?

Ders dinleme konusunda ya da başka bir konuda herkese saygı duyulmalı. Bunu sadece engelli kişiler için dile getirmek yanlış algılara neden olabilir. Yeti farklı bireyin özel bir saygıya ihtiyacı yoktur. Herkese duyulan saygı ona da duyulmalıdır. Büyüklerine, öğretmenlerine saygı duymayan bireyler kimseye saygı duymazlar bence. Bu muamele, maruz kalan kişiyi küçük düşürmekten başka hiçbir şey değil. Öğretmen bile olsa hiç kimsenin bir diğerini küçük düşürme, ona acıma ya da onu acındırma gibi bir özgürlüğü olamaz. Bu tür muamelelerin son bulduğu yıllar diliyorum.

Süt Kutuları ve İnanç Üzerine

Yazan: Noel Nightingale

Çeviren Ali Çolak

ali.f.colak@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Noel Nightingale, Washington Ulusal Körler Federasyonu şubesinin başkanıdır. İşinin ehli genç bir avukat olan Nightingale, çalıştığı çevre hukuku firmasındaki iş yükünden payına düşeni almaktadır. Körlüğü birkaç yıllık bir süre içinde yavaş yavaş ortaya çıkmıştır.

"Süt Kutuları ve İnanç Üzerine" adlı öyküsünde, ofisteki süt kutularıyla olan mücadelesini ve bu mücadelenin ona kendi körlüğü hakkında neler öğrettiğini anlatıyor. İşte söyleyecekleri:

Birkaç yıl boyunca, görmeyi tamamen kaybedip kutunun üzerinde hangi ucun açılacağını gösteren oku göremediğimde süt kutusunun hangi ucunu açacağımı nasıl bileceğimi merak ettim. Daha az tesadüfi olarak sık sık birlikte çalıştığım insanların benimle ve körlüğümle rahat olmasını nasıl sağlayabileceğimi ve daha temel olarak uyum sağlamak için ne yapabileceğimi düşünüyorum.

Çalıştığım ofiste bir yemek odamız var. Burada 25 sentlik gazozdan ücretsiz şişe meyve sularına ve gurme kahveye kadar her türlü seçim mevcut. Yemek odasında buzdolabında kahve ile birlikte kullanılmak üzere süt kutuları var. Süt, iş arkadaşları arasında ortaklaşa paylaşılıyor. Sıklıkla sabahları ilk fincan kahvemini doldurduktan sonra, biraz süt almak için buzdolabına uzanıyorum ve hiç açık kutu olmadığını görüyorum. Çalıştığım ilk bir ya da iki yıl boyunca, açılacak kutunun ucunu gösteren oku az çok görebiliyordum. Görüşüm hızla bozuldukça, sık sık kendime artık oku göremediğimde kutunun hangi ucunu açacağımı nasıl bileceğimi kör arkadaşlarımdan birine sormam gerektiğini hatırlattım. Saçma gelebilir ama sürekli olarak kutunun yanlış ucunu açmak, sonra da kutuyu çevirip doğru ucunu açmak zorunda kalmak istemiyordum. Ofiste kahvelerinde süt kullanan herkes, süt kutusunun doğru ucunu açmayı başaramayanın kör kadın olduğunu şüphesiz bilecekti. Saçma ya da değil, aşırı derecede bilinçli ya da değil, ilk denemede kutunun doğru ucunu açabilmek istiyordum.

Bir ya da iki kör arkadaşına süt kutularını açma tekniklerinin ne olduğunu sormaya niyetlenmiştim. Ancak bu soru, cevabını gerçekten bilmem gereken zamana kadar öncelik seviyesine yükselmemişti. Bir gün yemekhaneye girdim ve artık kutunun hangi ucunda ok olduğunu anlayamadığımı fark ettim. Kutuyu açmaya çalıştım ve korktuğum gibi yanlış ucu açtım. Sonraki bir hafta boyunca sanki yanlış ucu daha sık açıyormuşum gibi geldi. İkinci fincan kahve için geri döndüğümde, buzdolabına uzanıyor ve her iki ucu da açık olan kutuyu buluyordum. "O kör kadın beni açtı!" diye bağırdığını duyuyordum sanki.

Zamanla, kutunun bir ucunu açmanın diğerinden daha kolay olup olmadığını belirlemek için deneyler yaptım. Öyleymiş. Her bir ucu açma kolaylığı açısından test ederken kutunun verdiği hisse dikkat etmeye başladığımda, hangi ucun açılmak istediğini anlamamın aslında oldukça kolay olduğunu gördüm. Bu artık aklımın bir köşesinde dolaşan düşük seviyeli bir sorun bile değil.

Görme yetilerini geç kaybetmiş ve kör oldukları için dokunmatik tuşlu telefonları kullanamayacaklarına inanan çok sayıda yaşlı körle konuştum. Hangi tuşlara basacaklarını bilmeleri için numaraları görebilmeleri gerektiğine inanıyorlar. Bu kesinlikle doğru değil. Numaraları göremiyorum ama günde pek çok kez telefon kullanıyorum. Tanıdığım çoğu kör insan telefonu görebilen insanlar kadar hızlı ve sık kullanıyor. Numaraları görmeden telefon çevirmenin bir hilesi yok. Bu sadece bir numaralı tuşun nerede olduğunu hatırlama ve tuş takımının nasıl düzenlendiğini bilme meselesidir. Ve bu bilgileri ezberleyenler sadece kör insanlar değildir; gören insanlar da bilinçli olmasa da içgüdüsel olarak bu bilgileri bilirler. Yaşamlarının son dönemlerinde kör olan bu insanlar neden bu günlük yaşam görevini yerine getiremeyeceklerine inanıyorlar? Muhtemelen hayatları boyunca görme duyularını kullanarak telefon çevirdikleri ve bunu başka bir şekilde yapabileceklerini hayal edemedikleri için.

Süt kutularını doğru şekilde açmanın bir yolunu bulabileceğime neden inandım? Ulusal Körler Federasyonu'na üyeliğim sayesinde, kör bir kişi olarak günlük yaşamın bu küçük görevlerini, gören insanlar kadar iyi yapabileceğimi öğrendim. Tek yapmam gereken, bu görevlere görürken yaklaştığımdan daha farklı yaklaşmak.

Bazen hayal gücümü kullanmam, birkaç yöntem denemem ya da kör arkadaşlarıma tekniklerini sormam gerekebilir. Ayrıca, Ulusal Körler Federasyonu aracılığıyla, hayatın daha büyük görevlerini başarabileceğimi öğrendim. Çalışıyorum, evliyim, kocamla birlikte bir evimiz var ve içinde yaşadığım topluma faal olarak katılıyorum. Görme yetimi kaybettikçe faaliyetlerim azalmadı, arttı.

Süt kutularını "alternatif tekniğimi" kullanarak açmaya başladığımdan beri birkaç kör insan bana süt kutularının ucunda hangi ucun açılması gerektiğini gösteren girintiler olduğunu belirtti. Bunu daha önce fark etmemiştim. Bir görevi yerine getirmenin genellikle birden fazla yolu vardır. İşin püf noktası, öyle ya da böyle, bunu yapabileceğimize inanmaktır.

Geçenlerde yemekhanedeki buzdolabında iki ucu da açılmış birkaç kutu buldum. Benimle birlikte çalışan başka kör yoktu, dolayısıyla bu sadece gören iş arkadaşlarımdan birinin marifeti olabilirdi. Açıkçası süt kutusunu doğru açıp açmadığım konusunda bu kadar endişe etmeme gerek yoktu.

Süt kutularıyla olan mücadelemın ortaya çıkardığı asıl sorun, iki ucunu da açarsam diğer iş arkadaşlarımdan farklı görüleceğim endişesiydi. Elbette bir süt kutusunun iki ucunu da açmak farklılıklarımızın en küçüğü olacaktır. Çoğu zaman işleri iş arkadaşlarımdan çok farklı yapıyorum çünkü uzun beyaz bir baston, Braille alfabesi ve özel bilgisayar ekipmanları kullanıyorum. Dışarıdan bakıldığında, gören meslektaşlarımla çok az ortak yönüm varmış gibi görünüyor. Ulusal Körler Federasyonu bana, körlüğümün beni gören meslektaşlarımdan daha aşağı yapmadığını öğretti. Bu sadece bazı şeyleri onlardan farklı yapmam gerektiği anlamına geliyor. Kör insanların geliştirdiği araçları kullandığımda, gören akranlarımla aynı seviyede çalışabiliyorum. Yine de her gün, meslektaşlarıma ortak noktalarımızın daha fazla olduğunu göstermek için elimden geleni yapmaya çalışıyorum. Onlar bir süt kutusunu nasıl açacaklarını ya da bir telefonu nasıl çevireceklerini bilinçli olarak düşünmüyor olabilirler ama çoğu zaman ben de düşünmüyorum.

WebPilot İle Web'i Daha Akılcı Tarayın

Sarper Arıkan

sarperarikan@gmail.com

Sayı: 119, Ocak 2024

Giriş

İnternet, bilgiye erişim ve içerik oluşturma konusunda vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir. Bu makalede, yapay zeka (AI) teknolojilerini kullanarak web deneyimini zenginleştiren WebPilot platformunun mantığını, kullanımını ve uygulama alanlarını detaylı bir şekilde inceleyeceğiz.

WebPilot'un Mantığı

WebPilot, AI teknolojilerini kullanarak kullanıcıların web deneyimini zenginleştirmeyi amaçlar. Gerçek zamanlı bilgiye erişim bu platformun temel taşıdır. WebPilot.AI kullanıcıların ihtiyaçlarına hızlı ve etkili çözümler sunarak internet kullanımını daha verimli ve keyifli hale getirir.

WebPilot Kullanımı

Adım Adım Erişim ve Kullanım

- Web Sitesine Giriş:** Kullanıcılar, www.webpilot.ai adresine giderek platforma erişim sağlar.
- Arama Terimi ve İstek Belirleme:** Kullanıcılar, web üzerinde aradıkları terimi ve ne bulmak istediklerini belirtirler. Örneğin, bir kullanıcı "iklim değişikliğinin etkileri" hakkında bilgi arayabilir veya belirli bir konuda detaylı bir makale isteyebilir.
- Sonuç Elde Etme:** WebPilot, kullanıcının belirttiği terim ve isteklere göre AI destekli analiz yapar ve en uygun sonuçları sunar. Bu, kullanıcının aradığı bilgiye hızlı ve doğru bir şekilde ulaşmasını sağlar.

Uygulama Alanları

WebPilot, çeşitli alanlarda kullanılabilir:

- **Eğitim ve Araştırma:** Öğrenciler ve araştırmacılar WebPilot'u bilgi toplama ve analiz etme süreçlerinde kullanabilirler. Platform, güncel ve doğru bilgiye hızlı erişim sağlar.
- **İçerik Üretimi:** Yazarlar, blog yazarları ve içerik üreticileri WebPilot'un akıllı düzenleme araçlarından yararlanarak daha etkili ve ilgi çekici içerikler oluşturabilirler.
- **İş ve Pazarlama:** İş profesyonelleri ve pazarlamacılar pazar araştırması ve rekabet analizi için WebPilot'u kullanabilirler. AI destekli araçlar, veri analizi ve eğilim tahminlerinde büyük kolaylık sağlar.
- **Kişisel Kullanım:** Günlük internet kullanıcıları haber okuma, hobi araştırmaları veya genel bilgi edinme gibi faaliyetler için WebPilot'u kullanabilirler.